

Nota bodembeheer Gelderse deel van Food Valley

Augustus 2012

Versie gemeente Wageningen

Inhoudsopgave

1	Doelstellingen nota bodembeheer	5
1.1	Besluit en Regeling bodemkwaliteit	5
1.2	Bodemkaarten.....	5
2	Toepassingskader	6
2.1	Afbakening nota bodembeheer.....	6
2.2	Geldigheid nota bodembeheer en bodemkwaliteitskaart	7
2.3	Verantwoordelijkheid en aansprakelijkheid.....	7
3	Wettelijke en beleidsmatige achtergronden	9
3.1	Besluit en Regeling bodemkwaliteit	9
3.1.1	Algemeen	9
3.1.2	Grootschalige toepassingen.....	9
3.1.3	Toepassen ernstig verontreinigde grond of baggerspecie	10
3.1.4	Overgangsregeling Besluit bodemkwaliteit	10
3.1.5	Wet bodembescherming (Wbb)	10
3.1.6	Transport van verontreinigde grond en bagger	11
3.2	Overige wet- en regelgeving	11
3.3	Landelijk beleid grond- en baggerstromen.....	12
3.3.1	Richtlijn bodemkwaliteitskaarten.....	12
3.3.2	Lokale maximale waarden	12
3.3.3	Provinciaal beleid grond- en baggerverzet.....	13
4	Delegatie bevoegdheden	14
4.1	Inleiding	14
4.2	Bodemfunctiekaart	14
4.3	Regionale ontwikkelingen.....	15
4.4	Aanvullende gegevens.....	15
4.4.1	Resultaten bodemonderzoek verdachte locatie	15
4.4.2	Publicatie	15
4.4.3	Rapportage	16
5	Bodemfunctiekaart en bodemkwaliteitskaart	17
5.1	Bodemfunctiekaart	17
5.2	Bodemkwaliteitskaart.....	17
5.2.1	De bodemkwaliteitskaart als bewijsmiddel.....	17
5.2.2	Tijdelijke uitname	18
6	Gebiedsspecifiek beleid (onderbouwing).....	19
6.1	Bodemvreemd materiaal	19
6.1.1	Besluit bodemkwaliteit.....	19
6.1.2	Afvalstoffenwetgeving	19
6.1.3	Praktische invulling bodemvreemd materiaal	20
6.1.4	Toets in het veld en handhaving.....	21
6.1.5	Afwijking van het bovenstaande beleid	21
6.2	Keuze kental	21
6.3	Omgang met minerale olie in grond.....	22
6.3.1	Normstelling.....	22
6.3.2	Vrijkomende grond	22
6.3.3	Gevolg	23
6.3.4	Lokaal maximale waarden.....	23
6.4	Gebiedsspecifiek beleid PCB's	23
6.5	Afwijkingen van de strengste eis	24
6.6	Natuurontwikkeling.....	25

7.	Maatschappelijke opgave	27
8.	De bodemkwaliteitskaart als bewijsmiddel bij overige bodemwetgeving	28
8.1.	Inleiding	28
8.2.	De bodemkwaliteitskaart als bewijsmiddel voor de toetsing van omgevingsvergunningen activiteit Bouwen	28
8.3.	De bodemkwaliteitskaart als bewijsmiddel voor het toetsen van ruimtelijke plannen	28

1 Doelstellingen nota bodembeheer

Op het grondgebied van de gemeenten die deel uitmaken van het Gelderse deel van Food Valley (Barneveld, Ede, Nijkerk, Scherpenzeel en Wageningen) worden jaarlijks grond en baggerspecie toegepast. *De gemeenten binnen het Gelderse deel van Food Valley hebben zich tot doel gesteld om een duurzaam bodembeleid vast te stellen, waarbij grondverzet op een milieuhygiënisch verantwoorde en kostenefficiënte wijze mogelijk is. Hierbij geldt als neven-doel dat zoveel mogelijk vrijkomende grond hergebruikt kan worden.*

1.1 Besluit en Regeling bodemkwaliteit

Op 1 januari 2008 zijn het Besluit bodemkwaliteit en de bijhorende Regeling bodemkwaliteit (lit. 1&2) in werking getreden (hierna: het Besluit en de Regeling). Het Besluit en de Regeling vormen het nieuwe beleidskader voor hergebruik van bouwstoffen, grond en baggerspecie. De onderdelen van het Besluit en de Regeling die betrekking hebben op het toepassen van grond en baggerspecie op landbodem zijn van kracht sinds 1 juli 2008.

Het Besluit en de Regeling bevatten onder andere voorwaarden waaronder grond, baggerspecie en bouwstoffen op of in de bodem gebracht mogen worden. De gemeente is hiervoor het bevoegde gezag. Binnen inrichtingen die onder de WABO vallen is de vergunningverlenende instantie bevoegd gezag. Voor toepassingen op of in de waterbodem is de waterkwaliteitsbeheerder bevoegd gezag (waterschap of Rijkswaterstaat).

Op grond van lokale omstandigheden kan (binnen bepaalde grenzen) worden afgeweken van het generieke kader. In dat geval is sprake van gebiedsspecifiek beleid. In het Besluit is vastgelegd dat gebiedsspecifiek beleid vastgesteld dient te worden door de gemeenteraad. Hierbij moet de procedure conform artikel 3.4 van de Algemene wet bestuursrecht gevolgd worden.

1.2 Bodemkaarten

Belangrijke instrumenten voor hergebruik van grond en bagger zijn de bodemkwaliteitskaart (en de bodemfunctiekaart). Door de vergroting van het beheersgebied (het gebied van de bodemkwaliteitskaart) zijn de mogelijkheden voor hergebruik van grond vergroot. Daarom is ervoor gekozen een regionale bodemkwaliteitskaart op te stellen. Hierdoor wordt grondverzet tussen gemeenten binnen de regio mogelijk. De bodemkwaliteitskaart geeft de chemische bodemkwaliteit weer binnen de zone van 0 tot 2 meter beneden maaiveld. De bodemkwaliteitskaart mag - onder voorwaarden- gebruikt worden als bewijsmiddel voor toe te passen grond. Hiermee worden kosten voor onderzoek bespaard. In de bodemfunctiekaart is het grondgebied opgedeeld in de functies industrie, wonen en overig.

Deze nota bodembeheer vormt, samen met de genoemde kaarten, een belangrijk middel voor duurzaam bodembeheer, waarmee een duurzaam en verantwoord hergebruik van grond en baggerspecie wordt beoogd. Met het vaststellen van de bodemfunctiekaart, de nota bodembeheer en bijhorende bodemkwaliteitskaart, komen alle voor het gemeentelijk grondgebied eerder vastgestelde bodembeheerplannen en bodemkwaliteitskaarten te vervallen.

2 Toepassingskader

2.1 Afbakening nota bodembeheer

Hergebruik van grond en baggerspecie mag uitsluitend plaatsvinden in nuttige toepassingen (Besluit, art. 35). Als grond of baggerspecie wordt gebruikt in een niet-nuttige toepassing, dan wordt dit gezien als een middel om zich te ontdoen van afvalstoffen en gelden, op grond van de Europese kaderrichtlijn afvalstoffen, strengere regels. De onderstaande toepassingen worden beoordeeld als nuttige toepassingen:

1. Toepassing in bouw- en wegconstructies, waaronder wegen (incl. bermen), spoorwegen en geluidswallen.
2. Toepassing in ophogingen van industrieterreinen, woningbouwlocaties en landbouw- en natuurgronden, met het oog op het verbeteren van de bodemgesteldheid.
3. Toepassing voor het afdekken van een saneringslocatie of als bovenafdichting voor een stortplaats, met het oog op het voorkomen van nadelige gevolgen voor mens, plant of dier door contact met het onderliggende materiaal.
4. Toepassing in ophogingen in waterbouwkundige constructies en voor het verondiepen en dempen van oppervlaktewater met het oog op de hoogwaterbescherming, de doelstellingen van de Kaderrichtlijn water, bevordering van natuurwaarden en de vlote en veilige afwikkeling van de scheepvaart.
5. Toepassing in aanvullingen, waaronder de herinrichting en stabilisering van voormalige winplaatsen voor delfstoffen, of met het oog op onderhoud en herstel van de toepassingen bedoeld in 1 tot en met 4.
6. Verspreiding van baggerspecie uit een watergang over de aan de watergang grenzende percelen, met het oog op het herstellen of verbeteren van de aan de watergang aangrenzende percelen.
7. Verspreiding van baggerspecie in oppervlaktewater, uitgezonderd uiterwaarden, gorzen, slikken, stranden en platen, met het oog op de duurzame invulling van de ecologische en morfologische functies van het sediment.
8. Tijdelijke opslag van grond en baggerspecie, bestemd voor de toepassingen bedoeld in onderdeel 1 tot en met 5, gedurende maximaal drie jaar op landbodems of gedurende maximaal 10 jaar in oppervlaktewater.
9. Tijdelijke opslag van baggerspecie, bestemd voor toepassingen bedoeld in a tot en met f, gedurende maximaal drie jaar op percelen gelegen naast de watergang waaruit de baggerspecie afkomstig is.

Voor het verspreiden van baggerspecie over aangrenzende percelen geldt een bijzonder kader met acceptatieplicht voor de aangelanden op basis van de Keur van waterschappen.

Voor grond- en baggerverzet ter plaatse van gevallen van ernstige bodemverontreiniging geldt de Wet bodembescherming. In het Besluit bodemkwaliteit kan in een aantal situaties sterk verontreinigde grond en baggerspecie worden toegepast/ hergebruikt. Voor de toepassing van grond en baggerspecie in oppervlaktewater (verondiepingen) is de waterkwaliteitsbeheerder het bevoegde gezag. Het hier geformuleerde beleid heeft geen betrekking op toepassingen van grond en baggerspecie in oppervlaktewater, tenzij het om een demping van het oppervlaktewater betreft waardoor feitelijk een landbodem ontstaat. In dat geval dient afstemming plaats te vinden tussen de waterkwaliteitsbeheerder en de gemeente.

In tabel 1 wordt samengevat binnen welke wettelijke kaders grond- en baggerspecie toegepast mogen worden.

Toepassing grond en bagger	Kwaliteit	Wettelijk kader
Toepassen op landbodem	Schoon Licht verontreinigd	Besluit bodemkwaliteit
Toepassen op landbodem	Sterk verontreinigd	<ul style="list-style-type: none"> • Wet bodembescherming (alleen Herschikken binnen een geval) • Besluit bodemkwaliteit: onder strikte voorwaarden (zie paragraaf 2.1.1). Anders storten of reinigen
Toepassen in oppervlaktewater	Schoon Licht verontreinigd	<ul style="list-style-type: none"> • Waterwet • Besluit bodemkwaliteit
Toepassen in oppervlaktewater	Sterk verontreinigd	<ul style="list-style-type: none"> • Waterwet • besluit bodemkwaliteit, niet toegestaan: storten of reinigen
Toepassen in grootschalige bodemtoepassing	Schoon Licht verontreinigd	Besluit bodemkwaliteit
Toepassen in grootschalige bodemtoepassing	Sterk verontreinigd	Niet toegestaan: storten of reinigen

Tabel 1

2.2 Geldigheid nota bodembeheer en bodemkwaliteitskaart

De nota bodembeheer en de bodemkwaliteitskaart treden in werking, direct nadat de bestuurlijke vaststelling door de gemeenteraad onherroepelijk is. In artikel 53 van het Besluit is vastgelegd dat de nota bodembeheer een maximale geldigheid heeft van 10 jaar. De geldigheid van de nota bodembeheer vervalt eerder wanneer er binnen de maximale geldigheidsduur van 10 jaar een nieuwe nota wordt vastgesteld. De bodemkwaliteitskaart is geldig tot vijf jaar na vaststelling.

2.3 Verantwoordelijkheid en aansprakelijkheid

De verantwoordelijkheid voor naleving van de regels bij het toepassen van grond en baggerspecie ligt bij degene die toepast. Deze is ook verplicht de toepassing te melden bij het landelijk meldpunt bodemkwaliteit (www.meldpuntbodemkwaliteit.senternovem.nl). Er wordt niet meer rechtstreeks bij de gemeente gemeld. De meldingsplicht geldt ook voor tijdelijke opslag.

Verantwoordelijkheid

De verantwoordelijkheid van de eigenaar/ erfpachter ligt verankerd in de wettelijke zorgplicht:

- Algemene zorgplicht in het kader van de Wet milieubeheer (Wm)(art. 1.1.a): achterwege laten van handelingen die nadelige gevolgen voor het milieu veroorzaken.
- Zorgplicht uit de Wet bodembescherming (Wbb) (artikel 13): een ieder die handelingen verricht, die kunnen leiden tot bodemverontreiniging, is verplicht preventieve en zo nodig herstellende maatregelen te treffen.
- Zorgplicht voor handelingen inzake afvalstoffen. Met afvalstoffen wordt bedoeld op bijlage 1 van EU-richtlijn afvalstoffen van 1975. In de Wm wordt hierop ingegaan in de artikelen 10.1 en 10.2. Bij bodemsanering gaat het dan om verontreinigd puin, sintels, teerresten, et cetera.

Aansprakelijkheid

De bodemkwaliteitskaart en de bijbehorende nota bodembeheer zijn met grote zorgvuldigheid opgesteld. De bodemkwaliteitskaart biedt geen harde garanties voor de kwaliteit van een partij grond. De kaart doet alleen een uitspraak over welke kwaliteit in het algemeen verwacht mag worden. De eindverantwoordelijkheid voor de toepassing van grond en baggerspecie blijft bij degene die toepast. De gemeente kan niet aansprakelijk worden gesteld voor de schade die voortkomt uit een partijkwaliteit die afwijkt van wat de bodemkwaliteitskaart aangeeft.

3 Wettelijke en beleidsmatige achtergronden

3.1 Besluit en Regeling bodemkwaliteit

3.1.1 Algemeen

Voor het in werking treden van het Besluit en de Regeling [1, 2] was de regelgeving voor het toepassen van grond, baggerspecie en bouwstoffen versnipperd in diverse wet- en regelgevingen. De diverse regelgevingen waren complex, onoverzichtelijk en in de praktijk moeilijk te handhaven. Daarom zijn de regels herzien en is een eenduidig kader gemaakt: het Besluit bodemkwaliteit.

Het Besluit

Het Besluit heeft betrekking op de kwaliteit van de uitvoering (Kwalibo) en het toepassen van grond, baggerspecie en bouwstoffen. Binnen het Besluit kunnen gemeenten en waterschappen, voor het toepassen van grond en baggerspecie, aansluiten bij het landelijke generieke beleid zoals dat in het Besluit is opgenomen. Ook bestaat de mogelijkheid om gebiedsspecifiek beleid te formuleren. Gemeenten en waterschappen kunnen voor hun beheergebied, of delen daarvan, Lokale Maximale Waarden vaststellen. Op deze wijze kunnen onder bepaalde voorwaarden de toepassingseisen voor grond en baggerspecie worden versoepeld of aangescherpt en zijn er meer mogelijkheden voor een lokale invulling van het beleid, als het gaat om de toepassing van grond- en baggerstromen.

Gebiedsspecifiek beleid is mogelijk als:

- er sprake is van stand still op gebiedsniveau;
- de Lokale Maximale Waarden het Saneringscriterium niet overschrijden;
- het risiconiveau van de gekozen Lokale Maximale Waarden wordt berekend met behulp van de Risicotoolbox (zie www.risicotoolbox.nl);
- de Lokale Maximale Waarden worden afgestemd met het bevoegd gezag bodemsanering;
- de Lokale Maximale Waarden worden vastgelegd in een nota bodembeheer;
- de vaststelling van de gekozen Lokale Maximale Waarden een besluit is van de gemeenteraad, waarop de uniforme openbare voorbereidingsprocedure van de Algemene wet bestuursrecht van toepassing is. Dit betekent dat het besluit openstaat voor inspraak en beroep.

De regeling

De Regeling geeft een technische invulling aan de hoofdregels van het Besluit en uitleg over de uitvoering. In de Regeling staan onder andere de normen, de wijze waarop de kwaliteit van grond, baggerspecie en bouwstoffen dient te worden bepaald en de wijze waarop aan de normen wordt getoetst. Het Besluit en de Regeling vullen elkaar aan en zijn niet los van elkaar te gebruiken.

3.1.2 Grootschalige toepassingen

Binnen het Besluit is een verbijzondering opgenomen: het toetsingskader voor het toepassen van grond en baggerspecie in grootschalige toepassingen. Er hoeft niet te worden getoetst aan

de kwaliteit en de functie van de ontvangende bodem. Wel moet worden voldaan aan de kwaliteitseisen en toepassingsvoorwaarden van dit toetsingskader, zodat het milieu in voldoende mate is beschermd. Grootschalige toepassingen hebben een minimaal volume van 5.000 m³ en een minimale toepassingshoogte van 2 meter. Voor (spoor)wegen geldt een minimale toepassingshoogte van 0,5 meter. Het staat gemeenten en waterschappen vrij van dit toetsingskader gebruik te maken. Men kan bij grootschalige toepassingen ook gebruik maken van het algemene toetsingskader (generiek of gebiedsspecifiek beleid). Of er sprake is van grootschalige toepassingen, is afhankelijk van het volume van de toe te passen grond en baggerspecie en de toepassingshoogte. In het Besluit (artikel 63) zijn toepassingen benoemd die als grootschalige toepassingen gedefinieerd mogen worden. Deze zijn:

- toepassingen van grond en baggerspecie in bouw- en wegconstructies, waaronder wegen (incl. bermen), spoorwegen en geluidswallen;
- toepassingen van grond en baggerspecie voor het afdekken van een saneringslocatie of een stortplaats, met het oog op het voorkomen van nadelige gevolgen voor de omgeving;
- toepassingen van grond en baggerspecie in ophogingen in waterbouwkundige constructies en voor het verondiepen en dempen van oppervlaktewater met het oog op de hoogwaterbescherming, de doelstellingen van de Kaderrichtlijn water, bevordering van natuurwaarden en de vlotte en veilige afwikkeling van de scheepvaart;
- toepassing van grond en baggerspecie in aanvullingen, waaronder de herinrichting en stabilisering van voormalige winplaatsen voor delfstoffen.

3.1.3. Toepassen ernstig verontreinigde grond of baggerspecie

In een gebied waarvan de bodem door een diffuse verontreiniging stoffen bevat in concentraties boven de maximale waarde voor industrie (landbodem) of interventiewaarden (waterbodem), mag onder voorwaarden ernstig verontreinigde grond of baggerspecie worden toegepast. Dit is binnen regio De Vallei nergens aan de orde. Hierdoor is het toepassen van ernstig vervuilde grond of baggerspecie niet toegestaan.

3.1.4. Overgangsregeling Besluit bodemkwaliteit

De gemeente Wageningen maakt geen gebruik van de overgangsregeling die is opgenomen in de Richtlijn bodemkwaliteitskaarten. De bodemkwaliteitskaart is namelijk vastgesteld voor de stoffen die deel uitmaken van het standaard NEN5740 stoffenpakket dat na 1 juli 2008 wordt gehanteerd. Hiermee wordt direct voldaan aan de eisen van het besluit, en heeft de kaart een geldigheid tot vijf jaar na vaststelling.

3.1.5. Wet bodembescherming (Wbb)

De Wet bodembescherming (Wbb) is geschreven met het oogmerk de bodem te beschermen. In de Wbb is een regeling opgenomen voor ernstig verontreinigde bodems. Op grond van de Wbb is grondverzet ter plaatse van ernstig verontreinigde locaties alleen toegestaan, als hiervoor een melding ingevolge artikel 28 of een melding ingevolge het Besluit uniforme saneringen (Bus) wordt verricht aan het bevoegd gezag. Tevens geldt als voorwaarde dat het grondverzet moet passen binnen een van te voren opgesteld en door het bevoegd gezag goedgekeurd (raam)saneringsplan.

In verband met het bovenstaande dient voorafgaand aan het grondverzet te worden geverifieerd of de leverende en/ of de ontvangende bodem ernstig verontreinigd is.

Het bevoegd gezag voor het bereiken van het saneringsresultaat is de provincie. In overleg met het bevoegde gezag kunnen op basis van een bodemkwaliteitskaart verhoogde terugsaneerwaarden worden gehanteerd. Hierdoor wordt het mogelijk terug te saneren tot de gebiedseigen bodemkwaliteit. In die gevallen waar de gebiedseigen bodemkwaliteit van slechtere kwaliteit is dan de norm die behoort bij de functie wordt voorkomen dat nodeloos gesaneerd moet worden voordat ontwikkelingen uitgevoerd kunnen worden.

3.1.6. Transport van verontreinigde grond en bagger

Voor het vervoer van verontreinigde grond en baggerspecie is sinds 13 oktober 2004 nr SAS2004098785 een landelijke regeling van kracht geworden: regeling melden van bedrijfsafvalstoffen en gevaarlijke stoffen [4]. Deze regeling gaat over de inzameling van bepaalde categorieën afvalstoffen, waaronder verontreinigde grond en baggerspecie. Ook moet volgens deze regeling voor het transport van verontreinigde grond en baggerspecie een afvalstroomnummer worden aangevraagd door de ondoener en moet tijdens het transport een geldig transportgeleidebiljet aanwezig zijn. De melding moet plaatsvinden bij het Landelijk Meldpunt Afvalstoffen (LMA) die de uitvoering hiervan heeft uitbesteed aan het AgentschapNL (zie www.lma.nl).

Voor hergebruik van grond en baggerspecie binnen de gemeente hoeft geen afvalstroomnummer te worden aangevraagd en hoeft ook geen melding plaats te vinden bij het LMA. Wél moet een transportgeleidebiljet aanwezig te zijn, zoals dat geldt bij alle transporten. Het hergebruik van grond en baggerspecie moet wel worden gemeld bij het AgentschapNL/ Bodem (www.meldpuntbodemkwaliteit.senternovem.nl).

De volgende, onder gemeentelijk bevoegd gezag vallende, inrichtingen zijn wél als meldingsplichtig aangewezen:

- (gemeentelijke/ regionale) overslaginrichtingen voor huishoudelijke en bedrijfsafvalstoffen met een capaciteit van meer dan 50m³;
- inrichtingen voor het opslaan van verontreinigde grond waaronder baggerspecie met een capaciteit van meer dan 50m³.

3.2. Overige wet- en regelgeving

Vanuit overige wet- en regelgeving kunnen aanvullende voorwaarden worden gesteld. Hierbij moet worden gedacht aan:

- Wet ruimtelijke ordening (Wro). Een aanlegvergunning in het kader van het bestemmingsplan;
- Ontgrondingenwet. De ontgrondingenwet en -verordening reguleren de winning van oppervlaktedelfstoffen als zand, klei en grind voor de bouwproductie;
- Wet milieubeheer. Vergunning voor bijvoorbeeld de opslag van grond;
- Waterwet: In de Waterwet wordt het beheer van oppervlaktewater en het grondwater geregeld. Tevens verbetert de samenhang tussen de ruimtelijke ordening en het waterbeleid. De saneringsregeling voor waterbodems wordt ook in deze wetgeving opgenomen. Bij het toepassen van grond of baggerspecie in oppervlaktewater of het

hergebruik van baggerspecie op de landbodem dient rekening gehouden te worden met de Waterwet;

- Omgevingsvergunning, activiteit bouwen: In deze wet wordt het bouwen op verontreinigde bodem (grond en grondwater) getoetst of geregeld;
- Besluit Overige Organische Meststoffen (BOOM). Bij het toepassen van compost of zwarte grond zijn (aanvullende) kwaliteitseisen gesteld;
- Monumentenwet. In deze wet is het verdrag van Malta opgenomen. Bij grondverzet dient rekening te worden gehouden met archeologische waarden. Op kaart moet de gemeente een overzicht geven van bekende archeologische vindplaatsen. Bij grondverzet moeten andere bronnen, zoals de gemeentearcheoloog, worden geraadpleegd;
- Flora- en faunawet. Deze wet vereist dat in planvorming rekening wordt gehouden met de aanwezige flora en fauna. Voor een groot aantal expliciet beschermde soorten is bepaald welke handelingen niet zijn toegestaan. Daarnaast is in de wet een algemene zorgplicht opgenomen, die aangeeft dat de negatieve gevolgen van ieders handelen op de aanwezige (beschermde) flora en fauna voorkomen of zo veel mogelijk beperkt dient te worden.
- Grondroeders regeling; verplichting tot het doen van een graafmelding, (v/h/ Klic melding) bij het kadaster

3.3. Landelijk beleid grond- en baggerstromen

3.3.1. Richtlijn bodemkwaliteitskaarten

De landelijke Richtlijn voor het opstellen van bodemkwaliteitskaarten [5] is voorgeschreven als een gemeente of waterschap een bodemkwaliteitskaart opstelt, die wordt gebruikt voor hergebruik van grond en baggerspecie onder het Besluit [1]. Met deze Richtlijn is ook een aantal andere procedures geregeld, waaronder de te hanteren normwaarden, omgaan met uitbijters, vergelijkbaarheid, omgaan met ‘bijzondere omstandigheden’ en het in een kaart weergeven van de bodemkwaliteit en mogelijkheden tot grond- en baggerverzet.

3.3.2. Lokale maximale waarden

Bij het toepassen van grond en baggerspecie is sprake van een ‘altijd’- en ‘nooit’-grens. De ‘altijd’-grens is gebaseerd op de achtergrondwaarden (AW2000). Partijen grond en baggerspecie die voldoen aan de achtergrondwaarden zijn, voor wat betreft de chemische kwaliteit, altijd toepasbaar. De ‘nooit’-grens wordt bepaald met behulp van het Saneringscriterium. Deze is afhankelijk van de stof, het gehalte en het bodemgebruik in het gebied waar de grond wordt toegepast. Boven het Saneringscriterium treden onaanvaardbare risico's op voor de mens en/ of ecologie.

Tussen de ‘altijd’- en ‘nooit’-grens liggen de Lokale Maximale Waarden. In het generieke kader van het Besluit zijn voor de kwaliteit van de toe te passen grond en baggerspecie Generieke Maximale Waarden vastgesteld die horen bij de functie van de ontvangende bodem. Zoals in § 3.1.1 al is aangegeven hebben gemeenten en waterschappen de mogelijkheid om voor haar beheergebied, of delen daarvan, voor het toepassen van (verontreinigde) grond en baggerspecie per stof gebiedsspecifiek beleid op te stellen.

Aanleidingen voor gebiedsspecifiek beleid zijn:

- de ambitie van een gemeente. De gemeente wil strenger beleid hanteren dan het generieke beleid;
- de vastgestelde diffuse kwaliteit veroorzaakt in een gebied knelpunten bij het beoogde grond- en baggerverzet, indien uitgegaan wordt van het generieke beleid.

3.3.3. Provinciaal beleid grond- en baggerverzet

In de Provinciale Milieuverordening van de provincie (PMV) is beschreven hoe omgegaan moet worden met het ontgraven en toepassen van grond en baggerspecie in waterwin- en grondwaterbeschermingsgebieden. In deze gebieden geldt een strenger beleid voor het toepassen van grond en baggerspecie, dan buiten deze gebieden.

Naast de waterwin- en grondwaterbeschermingsgebieden zijn er andere beschermingsgebieden die door de provincie zijn aangewezen: Provinciale Ecologische Hoofdstructuur gebieden (PEHS), aardkundig waardevolle gebieden, archeologisch waardevolle gebieden en gebieden met cultuur historische waarden. Als de provincie voor de voornoemde beschermingsgebieden specifiek grond- en baggerstromenbeleid heeft opgesteld, moet voorafgaand aan het ontgraven en toepassen van grond en baggerspecie in deze beschermingsgebieden altijd afstemming plaatsvinden met de provincie.

4. Delegatie bevoegdheden

4.1. Inleiding

In het Besluit bodemkwaliteit is de bevoegdheid voor het vaststellen van Lokale Maximale Waarden toegeedeeld aan de gemeenteraad. Gedurende de looptijd van de Nota bodembeheer is enige aanpassing van het besluit noodzakelijk. Net als voor de vaststelling is de wijziging een bevoegdheid van de gemeenteraad.

Tussen gemeenteraad en college van Burgemeester en Wethouders is een taakverdeling afgesproken waarbij de werkzaamheden van de gemeenteraad zich concentreren op kaderstellende beslissingen. Het college van burgemeester en wethouders concentreert zich met name op de uitvoerende taken. Vanuit deze optiek is, bij de taakverdeling in het Besluit, de taak om lokale regels te stellen toebedeeld aan de gemeenteraad. De taak om uitvoering te geven aan het generieke beleid is toebedeeld aan het college van burgemeester en wethouders. De gemeenteraad kan besluiten om een bij haar rustende bevoegdheid aan het college van burgemeester en wethouders over te dragen (artikel 156 Gemeentewet). Op deze manier kan de werkdruk van de gemeenteraad beheerst worden en kunnen besluiten die enkel uitvoerend van karakter zijn, worden genomen door het college van burgemeester en wethouders. Na het vaststellen van de Nota bodembeheer is er alle reden om de gemeenteraad te ontlasten en een aantal uitvoerende besluiten te delegeren. In de volgende paragrafen wordt ingegaan op de te delegeren besluiten.

Overdracht van de bevoegdheid tot vaststelling van verordeningen, door strafbepaling of bestuursdwang te handhaven, is niet mogelijk. Uitzondering hierop is het vaststellen van nadere regels van door de gemeenteraad vastgestelde onderwerpen.

De vaststelling van een Nota bodembeheer is een beslissing op grond van artikel 44 van het Besluit. Overtreding van de hier gestelde regels wordt met een strafbepaling en bestuursdwang gehandhaafd. Onbegrensde overdracht van de bevoegdheid is dan ook niet mogelijk.

In dit hoofdstuk wordt beschreven op welke onderdelen en onder welke voorwaarden de gemeenteraad bevoegdheden naar het college van burgemeester en wethouders overdraagt, ingevolge artikel 156 Gemeentewet. De gemeenteraad moet hiervoor expliciet besluiten. Een vaststelling van een bodemnota waarin de delegatie is beschreven kan op zichzelf niet als besluit worden gezien.

4.2. Bodemfunctiekaart

Onderdeel van de vaststelling van gebiedsgericht beleid is de vaststelling van een bodemfunctiekaart. De vaststelling hiervan is bij het generieke beleid een bevoegdheid van het college van burgemeester en wethouders. De bodemfunctiekaart legt de bodemfunctieklasse vast van een perceel en heeft met name effect bij de beoordeling van bodemsaneringen en het toepassen van grond. De bodemfunctieklasse sluit aan bij de functie van het gebied en deze functie wordt al door de gemeenteraad vastgesteld in het bestemmingsplan. Indien het college van burgemeester en wethouders deze functie volgt, is het wijzigen van de bodemfunctiekaart feitelijk niet meer dan een uitvoeringshandeling.

Het college van burgemeester en wethouders kan de bodemfunctiekaart wijzigen of vaststellen, onder de voorwaarde dat daarmee de in het bestemmingsplan voor het betreffende gebied vastgestelde functie wordt gevolgd. Onder deze voorwaarde wordt de bevoegdheid feitelijk een uitvoeringsbesluit welke kan volgen op de vaststelling van een bestemmingsplan door de gemeenteraad.

4.3. Regionale ontwikkelingen

Zoals in dit rapport is beschreven, wordt in een samenwerkingsverband aandacht besteed aan de implementatie van het Besluit. Hiermee worden de mogelijkheden voor grondverzet binnen het Gelderse deel van Food Valley verruimd. Daarnaast is het mogelijk dat in de toekomst plannen bestaan voor grondverzet tussen de gemeente binnen het samenwerkingsverband en een gemeente van buiten dit gebied.

De gemeenteraad delegeert aan het college van burgemeester en wethouders de bevoegdheid om aan te sluiten bij het Gelderse deel van Food Valley, door vast te stellen dat een andere bodemkwaliteitskaart dan die van de gemeente wordt geaccepteerd als bewijsmiddel in het kader van het Besluit. Tevens wordt aan het college van burgemeester en wethouders de bevoegdheid gedelegeerd om het beheergebied uit te breiden.

Met deze nota wordt het beheergebied vastgesteld, zijnde het Gelderse deel van Food Valley: de gemeenten Barneveld, Ede, Nijkerk, Scherpenzeel en Wageningen.

Dit beheergebied kan worden uitgebreid onder voorwaarde, dat voor het betreffende gebied en bodemkwaliteitskaart is opgesteld conform de Richtlijn bodemkwaliteitskaarten en met uitgangspunten die gelijk zijn aan, of milieutechnisch strenger zijn dan, die van het Gelderse deel van Food Valley.

4.4. Aanvullende gegevens

4.4.1. Resultaten bodemonderzoek verdachte locatie

Verdachte locaties maken geen deel uit van de bodemkwaliteitskaart. In de situatie dat een bodemonderzoek conform de NEN5740 is uitgevoerd, accepteert de gemeenteraad dat de voormalige verdachte locatie wordt toegevoegd aan de omliggende bodemkwaliteitszone als:

- de resultaten van het bodemonderzoek aangeven dat de grond voldoet aan de kwaliteitseisen van schone grond; of
- de vastgestelde verontreiniging niet is gerelateerd aan een puntbron en de gemeten gehalten gelijk zijn aan of lager zijn dan de gebiedseigen bodemkwaliteit.

Hiermee kan de bodemkwaliteitskaart worden gebruikt als bewijsmiddel voor de chemische bodemkwaliteit.

4.4.2. Publicatie

Het voorgaande laat onverlet dat de gedelegeerde besluiten bekend moeten worden gemaakt door publicatie in een huis- aan huisblad (zie ook artikel 3:43 van de Algemene wet bestuursrecht).

4.4.3. Rapportage

Het college rapporteert de uitvoering van de hierboven beschreven gedelegeerde bevoegdheden aan de Raad. Dit zal gebeuren in het kader van de actieve informatieplicht van het college. Voorgesteld wordt om dit mee te nemen in het milieujaarverslag.

5. Bodemfunctiekaart en bodemkwaliteitskaart

5.1. Bodemfunctiekaart

Op de bodemfunctiekaart van de gemeente is het gemeentelijk oppervlak opgedeeld in drie eenheden. Hieraan zijn de functies industrie, wonen en overig (AW2000 achtergrondwaarde) toegekend. Dit is gedaan op basis van het huidige gebruik en het toekomstige gebruik, indien dit leidt tot functiewijzigingen. Hierbij zijn de bestemmingsplannen als uitgangspunt genomen. De bebouwde oppervlakte van de gemeente is opgedeeld in de functies wonen en industrie. De verharde wegen (incl. bermen), geluidwallen (en het spoorlichaam) hebben eveneens de functie industrie toegekend gekregen. Deze zijn niet allen separaat op de kaart weergegeven. Het buitengebied betreft de eenheid AW2000. Binnen dit gebied zijn diverse bedrijfs- en woonterreinen aanwezig die niet op de kaart zijn aangegeven. Voor de omgang met dergelijke eenheden is de kaart aangevuld met de memo bodemfunctiekaart. Voor de kaart wordt verwezen naar bijlage 7 van de bodemkwaliteitskaart.

5.2 Bodemkwaliteitskaart

De vijf gemeenten uit het Gelderse deel van Food Valley hebben een gezamenlijke bodemkwaliteitskaart opgesteld. Deze kaart geeft aan wat de gebiedseigen achtergrondkwaliteit is binnen dit gebied. Deze kwaliteit wordt weergegeven op gebiedsniveau. De bodemkwaliteitskaart is opgesteld conform de Richtlijn bodemkwaliteitskaarten.

De bodemkwaliteitskaart bestaat uit twee ontgravingskaarten en een toepassingskaart. Op de ontgravingskaart wordt de kwaliteit van een ontgraven partij grond inzichtelijk gemaakt. Bij ontgraving wordt er onderscheid gemaakt tussen de bovengrond en de ondergrond. De bovengrond betreft de bodemlaag van 0 tot ½ meter beneden maaiveld en de ondergrond de bodemlaag van ½ tot 2 meter beneden maaiveld. De kwaliteit is vastgesteld voor de stoffen arseen, barium, cadmium, chroom, kobalt, koper, kwik, lood, molybdeen, nikkel, zink, PCB's, PAK en minerale olie. De totstandkoming van de bodemkwaliteitskaart is nader beschreven in de rapportage "bodemkwaliteitskaart regio De Vallei"

De toepassingskaart geeft de kwaliteit weer die op een locatie mag worden toegepast. Deze wordt bepaald op basis van de aanwezige bodemkwaliteit van de bovengrond, de functie en eventuele beleidsmatige afwegingen. De beleidsmatige afwegingen worden in hoofdstuk 6. nader toegelicht. De ontgravingskaart en toepassingskaart zijn toegevoegd in bijlagen 6 en 8 van de bodemkwaliteitskaart.

5.2.1 De bodemkwaliteitskaart als bewijsmiddel

Het besluit bodemkwaliteit bepaalt dat voor grondverzet een hygiënische verklaring (hierna bewijsmiddel) nodig is. De bodemkwaliteitskaart is zo'n geldig bewijsmiddel. Uitgangspunt van de bodemkwaliteitskaart is dat deze geldig is voor het gezoneerde gebied en enkel voor onverdachte locaties. Dit betekent dat de volgende locaties uitgesloten zijn:

- lokaties (verdacht) van bodemverontreiniging (HBB, Wbb, NEN 5725, NEN 5740 etc)
- zintuiglijk verontreinigde locaties (asbest, teerhoudend asfalt etc)
- waterbodems;

- provinciale en gemeentelijke wegen (inclusief bermen) verdacht qua puin, teerhoudendheid, asbest etc;
- Asbesthoudend en asbestverdachte lokaties.

Als sprake is van een locatie die is uitgesloten van de bodemkwaliteitskaart dient voorafgaand aan grondverzet een ander geldig bewijsmiddel overlegd te worden. Deze overige bewijsmiddelen zijn opgenomen in het Besluit bodemkwaliteit.

5.2.2 Tijdelijke uitname

Het Besluit kent een uitzondering op de verplichte kwaliteitsbepaling en meldingsverplichting. In gevallen waar uitgenomen grond of baggerspecie niet wordt bewerkt en op of nabij de plaats van herkomst en onder dezelfde condities opnieuw in dezelfde toepassing wordt teruggebracht, is dit toegestaan zonder kwaliteitsbepaling, toetsing aan de functie en hoeft deze toepassing niet te worden gemeld. In het Handvat tijdelijke uitname van grond en baggerspecie (*AgentschapNL, 7 juli 2010*) is een checklist opgenomen om te beoordelen of sprake is van tijdelijke uitname.

6. Gebiedsspecifiek beleid (onderbouwing)

In dit hoofdstuk wordt ingegaan op de gemaakte keuzes voor gebiedsspecifiek beleid. Dit beleid heeft betrekking op de volgende aspecten:

- het percentage bodemvreemd materiaal dat acceptabel wordt geacht,
- het gekozen kental voor de bodemkwaliteit,
- afwijkingen van de strengste eis (functieklassering versus kwaliteit ontvangende bodem),
- natuurontwikkeling.

6.1. Bodemvreemd materiaal

Bij grote projecten worden de eisen aan de toe te passen grond vaak contractueel vastgelegd, bijvoorbeeld in een RAW-bestek. Bij de kleinere projecten of grondverzet bij particulieren en agrariërs is dit niet het geval, of heeft men te maken met een ander referentiekader. Zo verstaat een particulier onder schone grond voor zijn tuin waarschijnlijk zwarte teelaarde en onder niet chemisch schoon, grond met bijmenging van puin.

6.1.1 Besluit bodemkwaliteit

In het Besluit is de toegestane hoeveelheid bodemvreemd materiaal op 20 gewichtsprocent vastgesteld. **De gemeente heeft de mogelijkheid om het maximale toegestane percentage naar beneden bij te stellen.** Deze beperking maakt onderdeel uit van de mogelijkheden in het gebiedsspecifiek beleid. Aangezien een bijmenging van 20 gewichtsprocent voor een aantal producten een erg grote bijmenging is, maakt de regio gebruik van deze mogelijkheid.

In de toelichting wordt aangegeven wat onder bodemvreemd materiaal wordt verstaan. Bodemvreemde materialen zijn alle materialen die niet onder de definitie van grond vallen en bij de ontgraving al in de bodem aanwezig zijn. Deze bijmenging mag niet opzettelijk zijn toegevoegd aan de partij of het gevolg zijn van onzorgvuldige ontgraaf- en sloopwerkzaamheden. In onderstaand kader is de definitie van grond in het Besluit weergegeven. Aangezien deze nota is opgesteld om de milieuhygiënische kwaliteit van de bodem te waarborgen, zijn geen eisen gesteld aan bijmenging van materialen van natuurlijke origine als grond, schelpen, wortels en onbewerkt hout, aangezien deze de chemische kwaliteit van de bodem niet nadelig beïnvloeden.

6.1.2 Afvalstoffenwetgeving

Naast het Besluit dient ook rekening te worden gehouden met de afvalstoffenwetgeving bij het toepassen van grond. Grond waarin een bijmenging aanwezig is met bodemvreemd materiaal is onderhevig aan het stortverbod van artikel 10.2 lid 1 van de Wet milieubeheer. Het toepassen van niet primaire grond (niet uit een zandwininput) wordt ook beschouwd als afvalstof. In het Besluit vrijstelling stortverbod buiten inrichtingen is vastgelegd dat het toepassen van grond conform het Besluit niet als storten wordt aangemerkt. Ook geeft het Besluit aan dat grond geen andere afvalstoffen mag bezitten welke zijn aangegeven in het Besluit stortplaatsen en stortverboden afvalstoffen. Op het voorgaande wordt een uitzondering gemaakt voor:

- bouw- en sloopafval;
- houtafval.

In de bodem vinden we meerdere bodemvreemde materialen, zoals bouw- en sloopafval of houtafval. Hierbij kan gedacht worden aan materialen als glas, plastic, kolengruis, et cetera, die als sporen bij bodemonderzoek worden aangetroffen. Door de afvalstoffenwetgeving strikt te volgen, zijn deze overige bodemvreemde materialen niet toegestaan bij grondverzet. Dit zal het grondverzet onnodig frustreren.

6.1.3 Praktische invulling bodemvreemd materiaal

Om een nadere invulling te geven aan te verwachten bodemvreemde materialen, zijn deze in tabel 2 op een rij gezet en is per functie een voorstel gedaan over de toegestane hoeveelheid bodemvreemd materiaal. Hierin is aangesloten bij de verschillende functies van het Besluit bodemkwaliteit.

Soort bijmenging	Industrie, verharding	Wonen, recreatie	Landbouw en natuur
puin	10%	5%	5%
menggranulaat	10%	5%	5%
betongranulaat	10%	5%	5%
lavakorrels	10%	5%	5%
wegendoek	10%	5%	5%
sintels, slakken e.d.	10%	5%	5%
(houts)kool	10%	5%	5%
kolengruis	10%	5%	5%
Glas	10%	5%	5%
Plastics en piepschuim	10%	5%	5%
metaal	10%	5%	5%
afval	10%	5%	2,5%
asbest	100 mg/ kgds	100 mg/ kgds	100 mg/ kgds
Verf	Sporen <1%	Sporen <1%	Sporen <1%
textiel	10%	5%	Sporen<1%
AVI slakken	10%	5%	Sporen <1%
bitumen	10%	5%	Sporen <1%
ballast	10%	5%	Sporen <1%
Brekerzand	10%	5%	Sporen <1%
totaalhoeveelheid	10%	5%	5%

Tabel 2: toegestane bijmenging bodemvreemd materiaal (volumepercentages)

Toelichting tabel 2

In de tabel is onderscheid gemaakt tussen de drie zones uit de bodemfunctiekaart. Hierbij is meer bijmenging acceptabel naarmate de functie ongevoeliger is. De genoemde percentages zijn allen volumepercentages.

Voor asbest staat 100 mg per kilogram droge stof vermeld. Dit is gedaan omdat dit de norm is, waaronder er wettelijk geen sprake is van vervuiling en waarboven er sprake is van een sterke vervuiling. Indien de gemeente grond toepast in de bodemfuncties Wonen of AW2000,

wordt er naar gestreefd dat deze geen asbest bevat. Als onverhoopt toch visueel asbest aanwezig is, maar beneden de norm, dan wordt dit voor zover mogelijk door ‘handpicking’ verwijderd.

6.1.4 Toets in het veld en handhaving

Voor het vaststellen van het percentage bodemvreemd materiaal is geen protocol beschikbaar. Op basis van ervaring en een korte veldanalyse kan voldoende inzicht worden verkregen in het percentage bodemvreemd materiaal. De percentages in tabel 5 hebben te maken met ordegruote en beleving en zijn niet altijd absolute percentages. In het Besluit bodemkwaliteit wordt uitgegaan van gewichtspercentages. Omdat een inschatting hiervan moeilijk is vanwege de omrekening van de verschillende soortelijke massa's van de materialen, is dit veranderd in maximaal toelaatbare volumes bijmenging.

6.1.5 Afwijking van het bovenstaande beleid

Het kan voorkomen dat afwijken van het benoemde percentage wenselijk is. Afwijking is enkel mogelijk indien aan de volgende voorwaarden wordt voldaan:

- vooraf is afgestemd met de gemeente en deze heeft schriftelijk ingestemd;
- alle betrokkenen (eigenaar, uitvoerder, initiatiefnemer) zijn voldoende op de hoogte van de consequenties;
- de toepassing van deze partij dient het algemeen milieubelang (bijvoorbeeld een geschikte partij moet van ver buiten de gemeente komen) en het betreft een duurzame oplossing;
- de genoemde maximale hoeveelheden zijn zelfs voor de functie te hoog. Zie hiervoor ook de onderstaande paragraaf over natuurontwikkeling;
- de extra kosten staan niet in verhouding tot het milieu en belevingsrendement.

6.2. Keuze kental

Voor de vaststelling van de kwaliteit van de bodem moet volgens het generieke beleid worden uitgegaan van het rekenkundig gemiddelde binnen een zone. Doordat er sprake is van een spreiding van de gehalten rondom dit gemiddelde, betekent dit dat een substantieel deel van de vrijkomende grond gehalten bevat die liggen boven het rekenkundig gemiddelde. Hierdoor worden de toepassingsmogelijkheden voor grond beperkt. Dit is in strijd met de doelstelling om te komen tot zoveel mogelijk nuttig en milieuhygiënisch verantwoord hergebruik van vrijkomende grondstromen. Daarom is er binnen het Gelderse deel van Food Valley voor gekozen om af te wijken van het gemiddelde als kental voor de bodemkwaliteit. Omdat dit een afwijking is van het landelijke generieke kader, is hier sprake van gebiedsspecifiek beleid voor de bepaling van de kwaliteit van toe te passen grond en baggerspecie.

De gemeenten binnen het Gelders deel van Food Valley hebben er voor gekozen om de 80-percentielwaarde te hanteren als maat voor de kwaliteit van toe te passen grond en baggerspecie. Dit betekent dat 80 procent van de waarnemingen binnen een bodemkwaliteitszone beneden deze waarde ligt (en 20 procent hierboven). Het kan voorkomen dat de 80-percentielwaarde lager is dan de AW2000. Als dit het geval is, dan wordt de AW2000 gehanteerd als achtergrondwaarde. Hierbij is immers altijd sprake van schone grond.

6.3. Omgang met minerale olie in grond

Het komt vaker voor dat een partij grond beperkt toepasbaar is of wordt afgekeurd enkel op basis van het gehalte aan minerale olie. Dit speelt vooral bij zandige bodems met een laag organische stof gehalte. Hierdoor wordt de afzet voor geschikte grond beperkt wat leidt tot onnodige kostenverhoging bij projecten. In deze notitie wordt dit knelpunt nader toegelicht en een voorstel gedaan hoe dit in het bodembeheer op te lossen.

6.3.1 Normstelling

Met de komst van het Besluit bodemkwaliteit is de ondergrens, voorheen streefwaarde nu achtergrondwaarde, voor minerale olie verhoogd. De maximale toegestane gehalten voor toepasbare grond is gelijk gebleven ten opzichte van het Bouwstoffenbesluit. In tabel 3 is een overzicht van de bodemnormstelling weergegeven:

Tabel 3. Overzicht normstelling voor minerale olie

Regelgeving	kwaliteit	gehalten voor standaard bodem
Besluit bodemkwaliteit	AW2000	190 mg/kg.d.s.
	Wonen	190 mg/kg.d.s.
	Industrie	500 mg/kg.d.s.
Wet bodembescherming	Interventiewaarde	5000 mg/kg.d.s.

Voor de bepaling van de kwaliteitklasse voor een partij grond wordt het gemeten gehalten getoetst aan een normstelling. De normstelling wordt gecorrigeerd voor het gemeten organische stof. Hierbij wordt een ondergrens van 2% gehanteerd. Zoals in tabel 3 is weergegeven leidt een overschrijding van de AW2000 voor minerale olie direct tot bodemkwaliteitsklasse industrie. Boven de kwaliteitklasse industrie is de grond niet toepasbaar. Grond met deze kwaliteit moet eerst worden gereinigd alvorens deze toegepast mag worden. Een overschrijding van de interventiewaarde in meer als 25m³ grond betreft een geval van bodemverontreiniging.

6.3.2 Vrijkomende grond

Vrijkomende grond moet zijn voorzien van een geldig bewijsmiddel. Dit kan zijn de bodemkwaliteitskaart voor onverdachte locaties of een partijkeuring.

Binnen de bodemkwaliteitskaart wordt de diffuse bodemkwaliteit bepaald voor verschillende stoffen waaronder minerale olie. Veelal voldoet de gemiddelde bodemkwaliteit van een zone aan de AW2000. Wel is minerale olie in veel zones heterogeen diffuus aanwezig. Dit wordt Enerzijds veroorzaakt door de invloed van PAK en humuszuren op het analysebeeld. Anderzijds wordt dit veroorzaakt door de aanwezigheid van (zeer) lage concentraties olie. Het kan voorkomen dat toch een bodemonderzoek/partijkeuring wordt uitgevoerd. Door het diffuus heterogene karakter kan de kwaliteit dan niet voldoen aan de verwachte AW2000.

Grondverzet beperkt zich niet alleen tot onverdachte locaties van een bodemkwaliteitskaart. Ook ter plaatse van verdachte locaties of niet gezonde gebieden kan grond vrijkomen welke door middel van een partijkeuring wordt onderzocht. Als gevolg van de activiteiten op de locatie komt het voor dat de grond soms licht is verontreinigd (boven AW2000) met minerale olie. Vanuit de Wet bodembescherming is er geen belemmering (en ook geen risico), maar voor hergebruik is het Besluit bodemkwaliteit van toepassing.

Bij een zandgrond met laag organisch stof gehalte zijn de toegestane gehalten om vrij grondverzet (AW2000) mogelijk te maken beperkt. In tabel 4 zijn de normstelling voor hergebruik bij een lage organische stof gehalten weergegeven.

Tabel 4. normstelling op basis van organische stof

gehalten organische stof	AW2000	industrie
2-procent	38 mg/kg.d.s.	100 mg/kg.d.s.
3-procent	57 mg/kg.d.s.	150 mg/kg.d.s.
4-procent	76 mg/kg.d.s.	200 mg/kg.d.s.
5-procent	95 mg/kg.d.s.	250 mg/kg.d.s.
6-procent	114 mg/kg.d.s.	300 mg/kg.d.s.

6.3.3 Gevolg

Grond met een gemeten gehalte aan minerale olie van 100 mg/kg.d.s. en een laag organische stof gehalten van ten hoogste 5% is niet vrij toepasbaar. Deze grond is wel geschikt voor locaties waar grond met klasse industrie toegepast mag worden. Over het algemeen heeft de regio een goede diffuse bodemkwaliteit. De locaties waar industrie grond kan worden toegepast zijn beperkt. Het is daarom wenselijk om op deze locaties met name grond toe te passen waarvan het, vanuit milieuhygiënisch oogpunt, elders niet wenselijk is om toe te passen. Indien voor klasse industriegrond geen afzet locatie wordt gevonden wordt deze afgevoerd naar een grondbank of een grondverwerker.

Op basis van de normstelling bestaat er een factor 10 verschil tussen mogelijkheden tot hergebruik en de noodzaak tot het uitvoeren van een sanering van een geval van ernstige bodemverontreiniging. Bij andere stoffen is dit verschil tussen klasse industrie en interventiewaarde niet aanwezig. Hieruit kan worden afgeleid dat het milieuhygiënische risico bij lage gehalten aan minerale olie beperkt is. Het is daarom wenselijk om locaties waar grond met klasse industrie kan worden toegepast vooral grond toe te passen met een andere verontreiniging aard (bijvoorbeeld zware metalen of PAK). Hierbij worden immers wel risico's gereduceerd.

6.3.4 Lokaal maximale waarden

Het gebiedsspecifiek beleid geeft een gemeente de mogelijkheid om hogere lokaal maximale waarden vast te stellen. Voor het bovenstaande knelpunt lijkt dit een oplossing. Echter treedt het probleem enkel op bij organische arme gronden. Een vaststelling van de hogere LMW leidt wel tot nieuwe knelpunten. Het is niet wenselijk om organische rijke grond meer ruimte te bieden om minerale olie te bevatten. Daarom wordt bij gemeten gehalten voor minerale olie onder de 100 mg/kg.d.s. de normstelling niet gecorrigeerd voor organische stof. Hierdoor wordt het knelpunt van de organische arme gronden opgelost en heeft dit voor organisch rijke gronden geen negatieve uitwerking.

6.4. Gebiedsspecifiek beleid PCB's

Met de introductie van het Besluit is ook het huidige standaard NEN5740 stoffenpakket van kracht geworden. Hiermee is het vroegere stoffenpakket gewijzigd en maken PCB's onderdeel uit van het standaard stoffenpakket. Bij het toetsen van analyseresultaten ontstaat

voor PCB's een knelpunt. Dit heeft geleid tot een landelijke wijziging van de toetsregels in 2010. Echter heeft deze aanpassing niet geleid tot het oplossen van het knelpunt voor een groot aantal bodemkwaliteitskaarten. Daarom heeft de regio besloten lokaal maximale waarden vast te stellen voor PCB's.

Het knelpunt speelt met name bij bodems die arm zijn aan organisch materiaal die binnen de regio veelvuldig voorkomen. Als gevolg van de toetsregels en de rapportagegrens (AS3000*) wordt de kwaliteit van de bodem onnodig geïnclassificeerd als industrie. Het Ministerie van Infrastructuur en Milieu is bekend met het knelpunt, wat wordt meegenomen met de evaluatie van het Besluit bodemkwaliteit. De verwachting is echter niet dat dit knelpunt op korte termijn wordt weggenomen.

Om problemen ten aanzien van grondverzet te voorkomen heeft de regio besloten voor PCB's een lokaal maximale waarde vast te stellen. Bij standaardbodem wordt deze verhoogd van 0,020 mg/kg d.s naar 0.050 mg/kg.ds. Zodra landelijk een oplossing wordt gevonden voor dit knelpunt en deze geïmplementeerd is in het Besluit komt de lokaal maximale waarde voor PCB's te vervallen.

6.5. Afwijkingen van de strengste eis

In het generieke beleid worden de mogelijkheden van grondverzet bepaald door zowel de feitelijke **bodemkwaliteit**, als de functieklassering (wonen, industrie en AW2000). Aan zowel de bodemkwaliteit als de functieklassering zijn normen gekoppeld. Hierbij geldt dat de strengste norm van beide bepalend is voor de toepassing van grond. Dit is in tabel 5 weergegeven.

* kwaliteitseisen voor al het milieuhygiënisch bodemonderzoek

FUNCTIE BODEM	ACTUELE BODEMKWALITEIT	TOEPASSINGSEIS
Voldoet aan achtergrondgehalte	AW2000	AW2000
Voldoet aan achtergrondgehalte	Wonen	AW2000
Voldoet aan achtergrondgehalte	Industrie	AW2000
Wonen	AW2000	AW2000
Wonen	Wonen	Maximale waarde wonen
Wonen	Industrie	Maximale waarde wonen
Industrie	AW2000	AW2000
Industrie	Wonen	Maximale waarde wonen
Industrie	Industrie	Maximale waarde industrie

Tabel 5

Door menselijk gebruik van de bodem zijn binnen de bebouwde kom diffuse verontreinigingen aanwezig, waarvoor geen directe oorzaak aanwijsbaar is. Deze diffuse

vervuiling is met name in de oude kernen van de gemeenten in de regio De Vallei het hoogst. Grond die vrij komt uit deze gebieden kan veelal niet ter plaatse worden hergebruikt. Hergebruik van deze grond in de andere gebieden, is op basis van het generieke kader niet toegestaan omdat de ontvangende bodem een betere kwaliteit heeft.

Zoals eerder in deze nota vermeld, is een van de doelstellingen die worden beoogd, het optimaliseren van mogelijkheden voor hergebruik van grond en baggerspecie. De beperkingen die het generieke beleid heeft, wat betreft de mogelijkheden voor hergebruik van grond en baggerspecie, maken de keuze voor een gebiedsspecifiek beleid in deze noodzakelijk. Het Besluit biedt hiertoe de mogelijkheid. Hierbij geldt wel dat er sprake moet zijn van ‘stand still’ op het niveau van het beheersgebied. Dit betekent dat plaatselijk de bodemkwaliteit verslechterd mag worden door het aanwenden van grond van een mindere kwaliteit, mits deze grond uit het eigen beheersgebied komt. Zoals al eerder beschreven betreft het beheersgebied het grondgebied van de gemeenten Barneveld, Ede, Nijkerk, Scherpenzeel en Wageningen. Dit beheersgebied kan uitgebreid worden.

In het Gelderse deel van Food Valley is ervoor gekozen om aan de verharde wegen (incl. bermen) en geluidwallen de functie industrie toe te kennen. Deze functieklassering sluit goed aan bij het gebruik, aangezien er nagenoeg geen sprake is van contact met dit materiaal. Bij het aanwenden van grond binnen wegen, bermen en geluidwallen, wordt binnen de gemeente Barneveld, Scherpenzeel, Ede, Wageningen en Nijkerk alleen getoetst aan de functionele norm (maximale waarde industrie) en niet aan de kwaliteit van de ontvangende bodem. Hiermee worden mogelijkheden voor hergebruik van vrijkomende grondstromen gecreëerd. Doordat als voorwaarde is gesteld dat de grond uit het eigen beheersgebied afkomstig moet zijn, betekent dit eveneens dat de kwaliteit van de grond waarmee wel contactmogelijkheden bestaan in het beheersgebied, langzaam zal verbeteren. Hierdoor is sprake van een afname van risico's door de aanwezigheid van bodemverontreiniging.

6.6. Natuurontwikkeling

Binnen het beheersgebied is sprake van een aantal gebieden waar het accent wordt bepaald door de functie natuur. Dit betreffen de Natura2000-gebieden aangevuld met een aantal gebieden die zijn aangewezen als Ecologische hoofdstructuur (EHS). In de EHS zijn de gebieden met de functie natuur, verwevingsgebied en verbindingzones aangewezen. De afwijking die onderstaand wordt beschreven betreft de genoemde gebieden met uitzondering van de verbindingzones. Voor de verbindingzones is gesteld dat het huidige belang (met name landbouw) prevaleert.

De bodemkwaliteitskaart heeft alleen betrekking op de chemische kwaliteit van de grond. Binnen de genoemde gebieden zijn echter ook andere zaken van belang, zoals de grondsoort, hoeveelheid meststoffen, et cetera. Daarom gelden binnen deze gebieden aanvullende eisen. Gezien de diversiteit die tussen natuurgebieden bestaat is het niet doenlijk deze eisen eenduidig te formuleren.

Hoewel het gehele buitengebied op de bodemkwaliteitskaart is gezoned als AW2000 is het niet zonder meer toegestaan grond uit landbouwgebieden aan te wenden in natuurgebieden. Als men voornemens is dit te doen, dan moet dit 2 weken voorafgaand aan de voorgenomen toepassingsdatum worden gemeld bij de gemeente. Deze heeft in deze gevallen de bevoegdheid de voorgenomen toepassing niet te accepteren.

7. Maatschappelijke opgave

In het besluit is vermeld dat in de meeste gevallen ruimtelijke of maatschappelijke opgaven de aanleiding vormen voor gebiedsspecifiek beleid. Hierbij valt te denken aan woningbouwprojecten, ontwikkeling van natuur of recreatie etc. In deze gevallen is sprake van veel vrijkomende of van benodigde grond. Binnen de regio is duidelijk dat sprake is van substantiële grondstromen, waardoor gebiedsspecifiek beleid gerechtvaardigd is. Het besluit vraagt om een inventarisatie van de hoeveelheden vrijkomende / benodigde grond en tijdsvakken waarbinnen dit aan de orde is. Aan deze vraag is geen gehoor gegeven. De reden hiervoor is dat maatschappelijke ontwikkelingen zich niet houden aan een interne planning, maar veelal gestuurd worden door andere factoren. Zo zal een planning niet behaald worden in een periode van economische krimp, zal vrijkomende grond niet altijd voldoen aan de RAW-eisen die gesteld worden aan benodigde grond etc. Het in beeld brengen van de hoeveelheden vrijkomende en benodigde grond zal hierdoor weinig meer inhouden dan een grove raming en wordt daarom niet zinvol geacht.

8. De bodemkwaliteitskaart als bewijsmiddel bij overige bodemwetgeving

8.1. Inleiding

De bodemkwaliteitskaart is breder inzetbaar dan alleen het gebruik ten behoeve van grondverzet. Zo kan de bodemkwaliteitskaart gebruikt worden voor de bodemtoets zoals deze uitgevoerd moet worden voor ruimtelijke plannen en omgevingsvergunningen aspect bouwvergunningen. Uit de bodemkwaliteitskaart blijkt dat de bodemkwaliteit (witte vlekken en verdachte locaties uitgezonderd) behoort tot het niveau achtergrondwaarde tot maximaal wonen. Hierdoor kan de kaart fungeren als bewijsmiddel voor een geschikte bodemkwaliteit.

De gemeente Wageningen maakt geen gebruik van de mogelijkheid om vrijstelling te geven van bodemonderzoek op basis van de bodemkwaliteitskaart. Paragraaf 8.2 en 8.3 gelden dus niet voor de gemeente Wageningen.

8.2. De bodemkwaliteitskaart als bewijsmiddel voor de toetsing van omgevingsvergunningen activiteit Bouwen

In artikel 8 van de Woningwet wordt aangegeven dat de gemeente in de bouwverordening regels moet opnemen om het bouwen op vervuilde grond tegen te gaan. De gemeente heeft hierdoor de taak om een aanvraag om bouwvergunning alleen goed te keuren als de kwaliteit van de grond op de bouwlocatie geschikt is voor het beoogde gebruik, of hiervoor geschikt te maken is. Als de bodemkwaliteit op een bouwlocatie niet voldoet voor het beoogde gebruik treedt de vergunning niet in werking. Om de geschiktheid van een locatie te kunnen bepalen voert de gemeente een bodemtoets uit. Het gaat hierbij met name om het voorkomen van ontoelaatbare humane risico's.

Op basis van de gemeentelijke bouwverordening kan het college ontheffing verlenen van de verplichting tot het uitvoeren van een bodemonderzoek en de bodemkwaliteitskaart te accepteren als voldoende bewijsmiddel. Aangezien de bodemkwaliteitskaart is gebaseerd op gegevens die afkomstig zijn van onverdachte locaties kan dit alleen als de bouwlocatie niet verdacht is met betrekking tot de aanwezigheid van bodemverontreiniging. Hierdoor kan alleen vrijstelling worden verleend van de bodemonderzoekplicht als uit de uitgevoerde bodemtoets (NEN 5725) blijkt dat het om een onverdachte locatie gaat.

8.3. De bodemkwaliteitskaart als bewijsmiddel voor het toetsen van ruimtelijke plannen.

Op grond van de Wet op de Ruimtelijke Ordening moeten gemeenten zorgdragen voor een goede ruimtelijke ordening. Bij bestemmingswijzigingen moet in de toelichting van het bestemmingsplan de inzichten over de uitvoerbaarheid van het plan worden vermeld. Voor deze beoordeling is het noodzakelijk inzicht te krijgen in de kosten die een eventueel gemaakt moeten worden om de locatie geschikt te maken voor het beoogde gebruik. Deze beoordeling is alleen noodzakelijk als het toekomstig gebruik op een locatie wijzigt en geldt dus niet bij plannen met een conserverend karakter.

De bodemtoets bij planwijzigingen is dus alleen een toets waarbij inzicht verkregen moet worden naar de bodemgeschiktheid van een locatie en, indien de bodem niet geschikt is, de kosten die ermee gemoeid zijn om de bodemkwaliteit te verbeteren. Van belang is dus enkel of de gemeenteraad in redelijkheid tot het oordeel kan komen dat er inzicht bestaat in de uitvoerbaarheid van een plan, en in de financiële haalbaarheid hiervan.

De bodemkwaliteitskaart geeft inzicht in de te verwachten bodemkwaliteit op een locatie die niet verdacht is van bodemverontreiniging. Als uit een historisch onderzoek (NEN 5725) blijkt dat er geen aanleiding is om bodemverontreiniging te verwachten op de locatie, dan kan de bodemkwaliteitskaart fungeren als bewijsmiddel.